

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

CATARRHO.

Digitized by the Internet Archive
in 2020 with funding from
Wellcome Library

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

CATARRHO;

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti:

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOBUS CASSELS,

SCOTUS.

Ad diem 12. Sept. hora locoque solitis.

EDINBURGI:

CUM PRIVILEGIO,

APUD ALEX. SMELLIE.

1797.

GUALTERO GIBSON

DE MUIRSIDE

ARMIGERO,

SOCIET. CHIRURG. REG. EDIN.

SOCIO;

NECNON

THOMAE ANDERSON

CHIRURGIAM

AD LETHAM

FACIENTI,

SOCIET. CHIRURG. REG. EDIN.

SOCIO;

HANC DISPUTATIONEM

SUMMA OBSERVANTIA

D. D. CQUE

JACOBUS CASSELS.

QUALITER GIBSON

DISPUTATIO MEDICA

INACUTALIS

DE

CATARRHUS

APPLICIS

I. CATARRHUS, quem, ipsorum ha-

gus, I. tunc distillationem ap-

pellam, facies dicitur, dicitur, dicitur

ex frigore oritur, dicitur, ex isto pellente

Sed de illa tantum dicitur, et nobis in ani-

mo est.

II. Distillationem, quem frigore con-

teritur, dicitur, habet, et per dies, dicitur

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

CATARRHO.

SPECIES.

§ I. *CATARRHI*, quem, ipsorum lingua, LATINI distillationem appellant, species duae sunt: quarum altera ex frigore oritur; altera, ex tabo pestilente. Sed de illa tantum disputare, nobis in animo est.

II. Distillatio, quam frigus concitat, interdum febrem habet, et paucis diebus fini-

tur ; interdum inveterascit, per menses, imò etiam per annos, producta. Longa distillatio, quippe cùm aetate provectos, prae caeteris, afficiat, a medicis quibusdam *catarrhus senilis* haud ineptè appellatur.

III. Brevis distillatio et longa, licèt specie aliquantùm differant, at re tamen et naturâ conveniunt. Utrisque enim communis est mucii, supra consuetudinem, fluxus ex naribus, faucibus, atque asperâ arteriâ, itemque hujus ramis quos in pulmones diffundit. Veruntamen, cùm longinquitate multùm differant, illa *catarrhus acutus*, haec *chronicus*, haud ineptè nominari possunt.

IV. Utraque interdum (III.) distillatio suâ prorsùs formâ existit, et suo tempore finitur ; at multo tamen saepius brevis transit, pòst aliquantò, in longam.

SIGNA.

V. Distillatio, sicut alii morbi qui fe-
brem habent, protinus a horroribus incipit,
quos, post paulò, calor excipit. Oculi si-
mul, praeter consuetudinem, illachryman-
tur, et mucus tenuis atque acris distillat de
naribus.

VI. Post aliquantò, dolet caput; la-
brum superius, inflammatione captum, do-
let, tumet, et plus minus exulceratur. In-
flammatione itidem, ut indicant sternuta-
mentum frequens et vocis asperitas, capiun-
tur nares et aspera arteria. Interdum ini-
tio tussis sicca est, tanquam ex faucium ti-
tillatione. Appetitus nonnunquam lan-
guidior est, quam ex consuetudine, non-
nunquam acrior.

4 DE CATARRHO.

VII. Vesperascente die, corpus calefcit. Aeger ex pectore dolet; et, inter somnum, jactat membra. Arteriarum ductus duri sunt, et plerumque celeres: astricta modò alvus, modò soluta: subrubra, neque raro parca, urina.

VIII. "Distillat," ait CELSUS, scriptor (elegans in primis, "aut humor de capite "interdum in nares, quod lene est; interdum in fauces, quod pejus est; interdum etiam in pulmonem, quod pessimum est. Si in nares distillaverit, tenuis per has pituita profluit, caput leniter dolet, gravitas in eo sentitur, frequentia sternutamenta sunt. Si in fauces, has exasperat, tussiculam movet. Si in pulmonem, praeter sternutamenta et tussim, est etiam capitis gravitas, lassitudo, sitis, aestus, biliosa urina *."

IX.

* Vid. AUREL. CORNEL. CELS. *De Medicina*. Edit.

IX. ALMELOVEEN. Lib. iv. Cap. 2.

IX. Haec (v.—viii.) signa plerumque, haud longo post tempore, paulatim remittunt. Tussis rariùs movetur. Quod extuffiatur, id crassius multo est, et modò albidum, modò subcocruleum. Quin et, multo faciliùs ejicitur; et tandem haud difficiliùs, quàm ex consuetudine.

X. Aliàs autem distillatio non sic (ix.) brevi et optatò ad sanitatem pervenit; sed in longam transit, sanatu difficilem, et quae haud rarò morte solâ finitur. Quando sic transitur, pituita, quae distillat de aspera arteria, nihilo parcior fit; et, etiamsi interdum haud aegrè extuffiatur, tamen noctu, prae tenacitate quam inter somnum acquirit, ejici nequit, nisi tussi vehemente, qua vires haud rarò multùm dissipantur. Tandem aeger, prae spirandi difficultate, nequit noctu obdormiscere, et etiam interdum frequente tussi vehementer concutitur.

XI. Distillationis inveteratione aeger neque cibos, ut solebat sanus, neque potus, appetit. Vertigine simul capitisque dolore afficitur, neque recreantem potest capere somnum. Arteriae imbecilliter, et non aequis intervallis, moventur. Tandem sic fugiunt vires, ut aeger profusè nequeat expectorare, atque pituitâ, quae in pulmones distillaverit eisdemque oppleat, extinguitur.

XII. Longa seu inveterata distillatio tardè finitur, per complures aliquando annos producta. Interea, aestate fermè remittit, at, appetente hieme, exasperatur. Verùm usque eò plerumque negligitur ab aegro, dum gravis non est. Levibus autem causis gravior redditur, atque, dissipatis corporis viribus, aegros, maximè aetate provecos, seriùs ociùs absumit.

XIII. In ANGLIA, dum HENRICUS octavus regnum tenebat, distillatio primè m, ut a THOMA ELYOTO, equite, viro claro, ut eâ aetate erat, accipimus, frequens esse coepit. “At this present time,” ut ait, “in this realm of ENGLAND, there is not any one more annoyance to the health of man’s body, than distillation from the head, called *rheums*.” Causae, ex quibus distillationes tunc, quàm quadraginta antè annos, inter ANGLOS frequentius oriebantur, erant, ut putabat, “banquettings after supper, and drinking much, especially wine, a little after sleep, and also covering up the head hot*.”

DEFI-

* Vid. AIKIN. *Biographical Memoirs of Medicine.*

DEFINITIO.

XIV. *Catarrhum* classe *PYREXIARUM*,
PROFLUVIORUM ordine, disposuit CULLE-
 NUS, et accuratè definivit his verbis:
 “ *pyrexia* saepe *contagiosa* ; mucii, ex glan-
 “ *dulis* *membranae* *narium*, *faucium*, vel
 “ *bronchiorum*, *excretio* *aucta* ; vel saltem
 “ *hujus* *excretionis* *molimina*.”

XV. Hac definitione, quae praecipua
 signa circumscriptè complectitur, distilla-
 tio aliis morbis fatè dignoscitur.

XVI. Quidam auctores hunc morbum
 fusè profecuti sunt, imprimis SCHNEIDE-
 RUS ; et haud pauci eo comprehendunt
 omnes, qualescunque sint, distillationes.

Praecipua

Præcipua harum discrimina includuntur
his versibus :

“ Si fuit ad pectus, dicitur rheuma, catarrhus;

“ Ad fauces, bronchus; ad nares, esto coryza.”

B

DIAG-

DIAGNOSIS.

XVII. Distillationis nascentis quaedam communia sunt cum *pertussi* incipiente, *rubéola*, et distillatione pestifera quae vulgò *influenza* appellatur: inveteratae, cum phthisi pulmonum; in quam profectò, praecipuè autem in iis in quorum corporibus latet ferofula, malis haud rarò avibus transit.

XVIII. Ab incipiente *pertussi* distillationem certò distinguere non possumus: sed ab inveterata, certò ac facilè. Inveteratae enim *pertussis*, at non item distillationis, propria sunt “ tuffis *convulsiva*, “ strangulans, et *inspiratio* sonora, iterata.”

XIX. Distillatio a frigore, et distillatio pestifera, satis inter se distinguuntur cau-

lis, ex quibus oriuntur. Namque haec, contrà atque illa, pestilente oritur tabo, atque longè per populos latèque grauitur. Annis millesimo septingentesimo trigesimo secundo et tertio, totam paulatim EURO-PAM, et AMERICAE partem, pervagata est; et totam rursùs BRITANNIAM, anno millesimo septingentesimo octogesimo quinto.

XX. Inter *rubeclum* et distillationem hoc interest, quòd illà oculi inflammatione capiuntur, et totum corpus lenticulis exasperatur.

XXI. Phthisis incipientis et distillationis tanta profecò, per omnia, similitudo est, ut, utra adsit, medici cognoscere vix possint. Nam initio phthisici tussiculâ siccâ et obturâ afficiuntur, quam ipsi plerumque neglectam habent, et frigore moveri credunt.

XXII. Erit autem, quamobrem hujusmodi (XXI.) tussiculam nascente phthisi moveri vereamur, si aegro sit non ea modò corporis proprietas, quae scrofulam delitescere prodat, sed etiam collum longum, pectus malè formatum, humeri gibbi, et temperamentum sanguineum.

XXIII. In phthisi, porrò, major vis febris est: spiritus, potissimùm mane, difficilis fit: pectus dolet: pus tandem excreatur; et supervenit *hectica*, signum sanè phthisis haudquaquam ambiguum.

XXIV. *Hectica* bis, singulis diebus, repetit, meridie scilicet et vespere. Vespertina accessio octavâ propè horâ accedit, et ad mediam usque ingravescit noctem, ubi paulatim remittit. Accessus meridianus gravior, ut quidam putant, redditur, si, eo appropinquante, qui prandium assumpserint.

At, accessum esse febris naturae potius attribuendum, quam prandio adhibito, CULLINO placet, cui, hac de re, plerique nunc assentiuntur. 1

XXV. Inter utrasque (XXIV.) accessiones, tussicula molesta est, inexplebilis ferè fitis, et lingua sordida. In oculis quae rubra esse debent, albescunt. Nocturno insudat corpus, maximè caput et collum.

XXVI. His (XXII.—XXV.) cognitis et animadvertiis, non erit, quare de morbo medici diutiùs dubitent. Sed, cùm haud rarò, pus sit, an mucus, id, quod extuffitur, dubium sit, hìc loci, quoniam res offert, haud a re nostra erit, paucis obiter differere, quibus inter se notis haec a DARVINO distinguantur.

XXVII. 1. Cùm pus tum mucus, ut periculo

culo compertus est hic auctor, at illud multo aegriùs, *acido sulphurico* solvitur.

2. Aquâ utrique (xxvii. i.) soluto supermissâ, pus pariter et mucus ab acido repudiantur : sed pus, vase quiescente, in imum defertur, vase agitato, liquorem aequaliter totum turbidum facit ; dum, contrâ, mucus quiescenti liquori supernatat, commoto innatat in flocculos discerptus.

3. In acido *sulphurico* aquâ diluto, necnon in ipsa aqua, et sale marino soluto, pus sic colliquescit, ut unitas fiat ; non item mucus.

4. Acido *nitroso* pus et mucus juxtâ solvuntur : sed, aquâ affusâ, pus praeceps datur, et liquor superjacens perlucidus fit et viridis ; dum liquor, quo mucus solvitur, turpiculus colore fit, et luci impervius.

5. *Aqua lixiviva caustica* mucum, at nonnunquam aegrè, liquat, et plerumque itidem pus: sed, aquâ simplice adjectâ, pus ab aqua caustica repudiatur, et in imum deferretur; mucus non item.

6. *Aqua lixiviva caustica*, etiam cùm pus non dissolvit, a muco tamen distinguit; quippe quia obstat, quò minùs in aqua simplice uniter colliquescat.

7. *Hydrargyrus muriatus mitis* mucum, at non pus item, cogit*.

CAUSAE

* Vid. DARVIN. *On the criterion between purulent and mucaginous matter,*

CAUSAE REMOTAE.

XXVIII. 1. Causa remota, ex qua oritur distillatio, plerumque admotum summo corpori frigus est. Sic admotum frigus, si modò halitum cutis supprimat, committit, ut, quod cute, ex consuetudine, exhaletur, id in mucosam partium, quas distillatio afficit, membranam derivetur; et sic hunc, forsan, morbum gignit.

2. Namque, cùm humores corporis quotidie pulmonum pariter et summae cutis exhalatione partim dissipentur; probabile est, has exhalationes communitate muneris fungi, et, qua ratione ea summae cutis minuitur, eâdem augeri eam pulmonum.

3. Hoc (XXVIII. 2.) concesso, possumus
 animo

animo comprehendere, qua ratione cutis halitus, frigore suppressus vel magno pere minutus, efficiat, ut humores a summo corpore in pulmones repellantur, et repulsi distillationem concitent.

XXIX. Utrùm, exhalatione cutis suppressâ, distillatio oriatur ex solo humorum a summo corpore in pulmones repulsi; an partim etiam ex materia, quam excernere cutis solet, in mucosas pulmonum, arteriae, et narium glandulas derivatâ eaque irritante, nondum satis constat. Ex utrisque simul oriri, verisimile putet CULLENUS*.

XXX. Frigus tunc plurimùm, ad distillationem concitandam, valet, cum, unâ cum humore, calefacto utcunque corpori ejusve parti subito admovetur. Hinc fit, ut

C

aura

* Vid. CULLEN. *First Lines*, M, LX.

aura frigida et humida, calefacto corpori ejusve parti aspirans, distillationem saepe concitet. Rarissimè tamen, ex frigefacto sic toto corpore ejusve parte, aliquis statim detrimentum capit. Plerumque non, ante secundum tertiumve post diem, quàm sic frigori objectus est, malè se habere incipit, et in memoriam causam revocare, ad quam prima morbi, quo implicatur, accessio referenda est.

XXXI. Quonquam autem ex calido subito frigescere, vel etiam ex frigido subito calefcere, saepe distillationem concitat; tamen apparet, certos intra fines, neque hos quidem angustos, animalia, quae secundà valetudine fruuntur, ex transitu a calidiore temperie in frigidiorè nullum omnino detrimentum capere. Et, profectò, nobis vero haud absimile videtur, quemlibet hominum subito in frigidiorè temperiem transire

transire incolumem posse a calidiorē, quae, contrariā transiōne, ad inflammationem concitandam satis valeret.

XXXII. Mirum, ait LINNÆUS, ferme supra quā credibile, est, ardentem LAP-
PONICUM sibi nivem impunē infricare, vel etiam nivē se volutare, imò aquā nivē-
vātā bibere. Singulis, porrò, ferē diebus, equos sudore manantes videmus aquā frigi-
dā perfundi sine detrimento. Quinetiam, equos, qui noctu stabulari assueverunt, ex-
tecto, pro una duntaxat hiemis nocte, emit-
ti conspiciamur, neque eo tamen magis tussi aut distillatione affici.

XXXIII. Sed, in transitu, hanc (XXXI. et XXXII.) rem satis, pro magnitudine, fusē agitare non possumus; non solū quia nos ab incepto longiūs traheret, sed etiam quia res verāe, quot experimentum appro-
baverit,

baverit, ad fatiſ illustrandam non valent. Digniffima autem eſt, quae futuris in homines et viliores animantes experimentis illuſtretur et augeatur.

XXXIV. Qui periculis *chymicis* faciendis verfantur, ii haud rarò diſtillatione afficiuntur, ex manibus, in frigidam receptaculi aquam diu immerſis, dum officina vehementiùs ardet. *Chymici* tamen hunc morbum vitare poſſunt, ſi modò, aquâ calidâ infuſâ, frigidam receptaculi calefaciant. Ratio, qua manus in aquam frigidam immerſae, dum vehementiùs calet caeterum corpus, diſtillationem concitant, eadem videtur, quam ſuprà (xxviii.—xxx.) memoravimus.

CAUSA

CAUSA PROXIMA.

XXXV. Ex indiciis distillationis et causis remotis perspicuum est, ut plerique nunc putant, causam proximam esse majorem, quàm ex consuetudine, humorum fluxum in membranam, quae internis naribus, faucibus, animaeque canali obducitur, quamque medici *mucosam* appellant; dum simul hae partes levi inflammatione capiuntur.

XXXVI. Ob has (xxxv.) causas, mucus narium non solum copiosior est, quàm ex consuetudine, sed etiam acrior. SIMPSON primus omnium, quantum scimus, hanc rem luculenter, et accommodatè ad verum, exposuit; atque opinionem eorum evertit, qui distillationem juxtà ac omnes hominum morbos ex quodam humorum, qui propri-

is etiamnum vasis continentur, vitio explicare aggrediuntur.

PROPHETIA

XXXVII. Frigus, ut huic auctori placet, aliisque qui eum sequuntur, sanguine a summo corpore averso, et levi partium, in quibus consistit distillatio, inflammatione concitatâ, efficit, ut ex his partibus mucus solito uberius fecernatur, et ideo, supra consuetudinem, tenuis sit et acris. Postea verò quàm, sive naturâ renitente, sive succurrente medicinâ, sanguis in corpus aequaliter totum denuò distributus sit, et halitus summâe cutis elicitus; partium earundem inflammatio conquiescit, acrior hebescit sensus, atque, quod illinc excernitur, id parcius, ut antea, est et mitius.

PRO-
 bup

PROPHYLAXIS.

XXXVIII. Oportet eum, qui distillationem vult arcere, causas, quae huic occasionem praebent, vitare; vestitu calido providere, ne ex frigore detrimentum capiat; atque nec calidis conclavibus nec tepidis potionibus, quippe quae corpus aptum reddant quod facilè irritetur, sibi indulgere.

XXXIX. Quinetiam, ne distillationi opportuni sint, homines debent se, omni tempestate, sub dio quotidie exercitare. Nam, a primis temporibus, quibus res hominum gestae memoriae aut literis proditae sunt, mos fuit hominibus imbecillis, corpora firmare frigoribus se perseveranter objectando. Et, profectò, omnibus constat, eos, qui maximâ curâ provident, ne ex frigore

quid

quid mali accipiant, aptiffimos esse, qui morbis hinc orientibus corripiantur; dum ii, qui, securi pro salute, frigoribus viciffim-que caloribus se temerè objiciunt, hujusmodi morbis rariùs implicantur.

XL. Satius, ut quidam putant, incolis nostrae insulae esset, si frigoris tanta vis esset tamque diuturna, ut iis imponeret necessitudinem calidis vestimentis praecavendi, ne eo malè afficerentur. Lintea, sicut plerique nostratum solent, cutem proximè habere, plùs utique obest saluti, quàm sensui; jucundum est. Nam nulla ferme cutis tam tenera est, quin brevi laneis affuscet; neque, profectò, ab his plùs obstat, quàm a linteis, quò homines munditiarum minùs curiosi sint.

XLI. Cùm optimè providetur tum facil-
limè, ne ex varietate coeli et tempestatis

P R O G N O S I S.

XLIII. Distillatio plerumque neque vehementis morbus est, neque longus, neque periculofus ; sed qui, paucos post dies, sine medicamentis ad fanitatem pervenit. Operatum hujusmodi decessum portendunt appetitus rediens ; febris et inflammationis signa ferè nulla ; spiritus naturalis ; mucus, qui extuffitur, tenax et copiofus.

XLIV. Verùm non tamen omnibus, ficutò a distillatione evadere, permittitur. Qui enim pulmonibus imbecilles sint ; qui naturâ phthifici ; postremò, quibus pectus malè conformatum : his omnibus periculofa, praecipuè ab anno duodevigefimo usque ad annum quintum et trigefimum, omnis distillatio est.

XLV. 1. Signa futuri periculi ex distillatione, sunt appetitus languidus, febris acuta, dolor pectoris, sputum parvum et tenue. Distillatio enim, quae his signis manifestatur, haud rarò in pulmonum inflammationem transit.

2. Aliquando etiam, in illiusmodi (XLIV.) hominibus, unà cum distillatione adest leviuscula *synanche tonsillaris*; quae, distillatione frigore exasperatâ, ingravescit, atque, prae tussi quam movet, haud leve affert periculum.

XLVI. Nonnunquam distillatio subito, et, de improvviso, finitur; sero, uti videtur, in ramos canalis animae, qui sese in pulmones distribuunt, effuso. Aliàs, prae plenitudine, quam facit, arteriarum, per quas in pulmones sanguis diffunditur, accidit sputum sanguinis,

sanguinis, quod ferme nunquam sine periculo est.

XLVII. Denique, in phthysicorum pulmonibus, distillatio vel tuberculis occasionem dare potest, vel committere, ut tubercula, quae jam insint, inflammationem capiant, et inflammationi phthisis superveniat*.

CURATIO.

* Vid. CULLEN. *First Lines*.

CURATIO.

XLVIII. Diximus de caeteris rei nostrae partibus: nunc transeundum est ad curationem; quam, quippe cum utilissima omnium sit, fufius persequi nobis in animo est.

XLIX. Quò distillationem ad sanitatem perducamus, utile erit, primùm inflammationem et febrem discutere; dein, sanguinem ex membrana narium, faucium, aëque asperae arteriae ejusque ramorum, derivare, et cutis halitum elicere; postremò, providere, ut hae partes acri mucò minus irritentur.

CONSILIUM PRIMUM.

L. Inflammatio et febris, si leves sint, discuti possunt frigus vitando; a carnibus et liquoribus fermentatis, per paucos dies, abstinendo; et haud scio annon etiam lectum interim tenendo: simulque multo usu liquorum, qui suapte naturâ admistive acidis refrigerant, et diluunt, et corpus minùs aptum, quod irritetur, reddunt; aqua, velut, decocta vel ex amylo, vel hordeo, vel pomis, vel seminibus lini, vel aqua ex tosto pane, quam jucundè acidam succus citreorum vel *tamarindorum* reddiderit.

LI. Ad discutiendam, porrò, inflammationem, multùm fanè pollebit, vapores aquae tepidae, apti instrumenti ope, inhalare; cutis halitum medicamentis, ex iis
quae

quae non calefaciunt corpus, elicere; mitioribus laxantibus, praecipuè *salibus neutris*, alvum emollire. His factis, oportet convalescentem neque pleno nedum pluvioso Jovi corpus praematurè aut incautè objicere*.

LII. Si aër coeli tuffim violentam movet, oportebit convalescentem domi se aliquanto diutiùs tenere, dum pulmones se fatìs confirmaverint. Aliter autem non, nisi febris haudum decesserit, opus erit domi manere.

LIII. 1. Pedes aquâ, quae paulo tepidior novo lacte est, vel simplice, vel in qua furfur est, horâ somni lavare, utpote quod efficiat, ut sanguis in corpus aequaliter totum per arterias distribuatur, et summa cutis halitum emittat, tam ad inflammationem quàm febre discutiendam utile est. Hoc autem
facto,

* Vid. CULLEN. *First Lines*, § M, VII.

facto, multâ curâ providere opus est, ne protinus ex frigore aeger denuo detrimentum capiat. Hoc ne accidat, pedes prope-
ranter siccandi sunt, et laneis ficcis calidif-
que involvendi ; deinde calido lecto sicco-
que imponendus aeger.

2. Aqua, qua lavantur pedes, si supra modum calida sit, motum sanguinis concitando nocet ; contrâ, si frigida, prodesse non potest.

LIV. Qui calidas potiones adhibituri sunt, ut cutis exhalationem moveant, ii, ne, post devoratas, malum ex frigore accipiant, priùs in lecto esse debent, quàm devorant, vel saltem, vestimentis positis, in eo esse, ut discumbant ; quippe enim, ni ita sint, sudor, quem potiones tepidae plerumque movent, haud rarò antè supprimetur, quàm discumbi poterit. Deinde, quò ad spem respondeant

respondeant assumptae, aegri aliquandiu lecto conquiescant opus est*.

LV. Distillatio rarò forsitan cuiquam periculo esset, aut aegrè curaretur, si protinus ab initio adversae valetudinis potulenta assumeret, quae corpus refrigerarent; vino potulentisque omnibus meracioribus abstineret; simulque cibo ex materia infirma uteretur. Nam tali abstinentiae et victus ratione calor narium, difficultas spirandi, tussicula ferme continua, caeteraque signa peioris distillationis, nonnunquam brevi prorsus evanuerunt.

LVI. Incipienti aut increfcenti distillationi calefacientibus subvenire, ut, apud vulgus hominum, haud ita pridem mos invalebat, et haud scio annon etiamnum invaleat,

* Vid. HAYES. *Serious Address on Coughs and Colds*, edit. tert.

valeat, haud minùs aegro nocivum est, quàm contra *variolas*, ut quondam vel medici solebant, calefacientibus pugnare. Potus enim calidi et meraciores, conclavia calida, magna vis vestimentorum, fanè non possunt, quin utrumque juxtà morbum exasperent. Imò forsàn *Mudgianus* etiam *inbalator*, eandem ob rem, circumcidendus est: utcumque enim distillationem senilem levet, inflammationem tamen, quam initio habet distillatio communis, haud dubiè graviozem reddit*.

LVII. Ratio, suprà (LV.) dicta, quae in distillationem refrigerantibus et abstinentiâ pugnât, potissimùm robustis convenit, neque etiam iis modum transire debet. Coena quidem protinus ante somnum, ex toto, circumcidenda est. Imbecillis tamen, vel

initio

* Vid. LEDDOES. *Guide to Self-preservation, and on*

initio hujus morbi, valentiore cibo atque meraciore aliquanto potu sibi, intra modum, indulgere liceat.

LVIII. I. Quòd si, et illà (L.V.) ratione, febris et caetera signa non dimittunt, non solùm in abstinentia et refrigerantium usu perseverandum est, sed etiam aliis quibusdam remediis subveniendum. Oportebit, primo quoque tempore, sanguinem semel iterumque detrahere, ad quantitatem, quam vis morbi desideret, et vires aegri pati sine detrimento possint.

2. Diffillatio gravis rarò antè levatur, quàm sanguis missus fuerit. Cùm ita sit, maturè missio opus est; eòque magis, si, ex spirandi difficultate atque dolore pectoris, fit, quòd vereamur, ne inflammatio superveniat. Sanguine enim opportunè, neque ultra modum, detracto, ideoque relaxatis
extremis

extremis arteriis, denuo halitum emittit
 fumma cutis, atque conquiescit vel levatur
 pectoris inflammatio.

§ 3. Quoniam verò sanguine effusiùs emif-
 fo corpus usque eò debilitatur, ut hinc aeger
 haud leve detrimentum capiat; oportet me-
 dicum cavere, ne mittatur ultra quàm aegri
 vires patientur, et ratio morbi requirat*.

C O N-

* Vid. GARDINER. *On the Animal Economy*, pag. 162.

CONSILIUM SECUNDUM.

LIX. Postquam, venâ referatâ, sanguis a reconditis partibus in summum aequaliter corpus derivatus sit, et sic plenitudo vasorum narium, faucium, et asperae arteriae minuta; optimum factu est, vomitione et aliis idoneis efficere, ut mucus expectoretur.

LX. Hoc (LIX.) consilio, praeter vomitoria, utilia sunt medicamenta, ex iis quae cutis habitum eliciunt; utpote quae, sanguinem in summum corpus evocando, faciant, ut vasa partium, in quibus consistit distillatio, aliqua ex parte, depleantur et relaxentur. Calefacientia tamen medicamenta, qualiaque sudorem moveant, circumcidendae sunt. Ex illo genere optima sunt, serum lactis fervidi infuso vino coagulati;

aqua

aqua ammoniac acetatae; aqua, in qua fervidâ maceratum *sagum* est; *sales neutri*, praecipuè nitrum: quorum unum aliudve oportet aegrum subinde assumere. Eundem in finem, pedes aquâ calidâ lavare, remedium sanè haud aspernandum est.

LXI. Quòd si dolent humeri, cervix, brachia, aliaeque quaelibet partes externae, potiùs pulvere *ipecacuanae* composito subveniendum est; cujus grana quinque decemve, secundâ quaque horâ, assumenda, dum sudor eruperit; ad quod sanè efficiendum, rarò drachmae dimidio opus est*.

LXII. Utcunque necessarium sit, ad cavendam distillationem, frigoribus corpora objectare, tamen caveant, ne objectent, distillatione jam affecti.

LXIII.

* Vid. GARDINER. *ibid.*

LXIII. Quando est, quamobrem pulmones inflammatione haud mediocri capi credamus, oportet quamprimum alterutri lateri exulceratoria imponere *. Neque enim ulla medicamenta, ad inflammationem internarum partium discutiendam, plùs pollent.

LXIV. I. Praeter medicamenta et remedia, quae (LX.—LXIII.) memoravimus, solent medici distillationi opitulari medicamentis; quae, prae facultate, qua putantur caeteris praepollere, efficiendi, ut ex pectore humores excreti faciliùs extuffiantur, *expectorantia* appellata sunt.

2. Haud equidem ignoramus, magnum inter medicos certamen fuisse, sintne utique medicamenta, prae caeteris digna quae sic (LXIV. I.) nominentur. — Quanquam autem, hac de re, in contrarias partes disputatum

* Vid. CULLEN. *First Lines*.

putatum est, tamen nihil fati firmi videmus, quòd minùs verisimile opinemur, medicamenta, per vasa bibula in sanguinem irrequietum delata, vasa seu fecernentia seu excernentia pulmonum afficere; quàm glandulas, quibus saliva et urina fecernuntur, quas multis utique medicamentis, unà cum sanguine ad eas delatis, mirum in modum affici, experientiâ constat. Vasa, enimvero, pulmonum itidem delatis ad ea medicamentis affici, potest ex observatis cogi.

3. Medicamenta ad *expectorantium* generis pertinentia, quae plurimùm posse existimantur, sunt gummis *ammoniaca*, asa foetida, *alcale volatile*, allium, *benzoinum*, squillae; quae omnia committere, ut mucum solutiùs cùm fecernant pulmones, tum excernant, quidam e medicis opinati sunt. Sed, uti videtur, non ita multùm pollent: atque squillae, sicubi profint, haud scimus, vomitumne

vomitumne an mucii ex pectore sputum movendo, magis proficiant.

LXV. Vomitoria item medicamenta iis distillatione laborantibus multum opitulantur: praeterquam enim quod sanguinem in summum corpus evocant, et cutis halitum, licet tantummodo paulisper, eliciunt; faciunt haud raro, mirum in modum, ut ex fistulis pulmonum mucus effusius expectoretur; et sic tussim levant et spirandi difficultatem, quibus hoc morbo impliciti plurimum vexantur*.

F C O N S I -

* *Vid. CULLEN. First Lines. § M, VIII.*

DUNCAN. Medical Cases. Artic. V.

CONSILIUM TERTIUM.

LXVI. Duabus tripartitae (XLIX.) curationis partibus absolutis, nunc tantùm restat, ut tertiam persequamur; in qua considerandum est, quibus medicamentis provideri possit, quò acri mucò nares, fauces, atque canalis animae ejusque rami, minùs irritentur.

LXVII. Hoc (LXVI.) consilio, optima sunt medicamenta, ex iis, quae, medicorum linguâ, *demulcentia* nominantur. Hoc genus non videtur acres viarum humores in mitiores convertere, sed tantummodo eos sic involvere miti et lento liquore, ut membranas viarum teneras et acri sensu praeditas minùs irritent. Hujusmodi medicamenta, si subinde assumantur, et adeò lentè, ut fau-

cibus adhaereant hasque illinant, non sedant modò tussim, sed aliquandiu quoque obstant, ne redeat *.

LXVIII. Hoc (LXVII.) genere comprehenduntur aqua, in qua tragacanthum vel gummi ARABICUM solutum sit ; aqua cocta ex hordeo ; *sago* ; aqua, in qua fervidâ semen lini et althaea macerata sint ; olea, ex iis quae a terra stirpibus continentur, expressa ; aqua, in qua fervidâ satyrii radix soluta sit ; spermaceti : quibus accedant saccharum, mel, glycyrrhizon, et siqua similia.

LXIX. Quanquam ab omnibus, quos distillatio vexaverit, conceditur, devoratis medicamentis modò (LXVIII.) dictis tussim cum rariorem tum leviolem fieri ; tamen ex argumentis, quae adduxit recens auctor, dubium videtur, acris, necne, ex pulmonibus

* Vid. CULLEN. *Mater. Medic.*

bus halitus vaporve hanc moveat; cum praesertim hic halitus haud acrior sit, quam ipsa medicamenta, quae modò memoravimus.

LXX. Verùm omnes tamen humores, utcunque mites, veluti mucus, pus, sanguis, ex vasis pulmonum in eorundem fistulas effusi, tussim movent. Extranea item, imò medicamenta ipsa mucosa, si, lingulâ non obstante, in asperam arteriam incidant, dicto citiùs efficiunt, ut gravi molimine per os aut nares extuffiantur.

LXXI. Pulmones, spirandi officinae, spongiis affimiles, naturâ molles sunt, ut attrahant ac reddant animam; et iis, porrò, acris adeò sensus est, ut alio, quàm animae contactu, graviter irritentur. Hoc quidem facit vel mucus, qui in eorum fistulas excernitur, quandocunque copiosior est, quàm

VIXXI

qui

qui fit, ad has fati humectandas, necessa-
rius.

LXXII. Quodocunque pulmones ali-
quà irritantur, irritatio, id fanè quod mirum
est, semper ad glottidem fertur. Sensus
igitur alicujus tanquam glottidem irritantis
ante tussim, non efficitur acri quovis halitu
hanc partem irritante, sed aliqua re offen-
dente pulmones; quorum utique sensus
molestus, propter quandam nervorum com-
munitatem, nondum bene intellectam, ad
glottidem potiùs refertur, quàm ad partem
in qua concitatur.

LXXIII. Si ita (LXIX-LXXII.) est, sequi-
tur, medicamenta suprà (LXVIII.) memora-
ta haudquaquam tussim sedare, glottidem
illinendo sic, ut acri ex pulmonibus vapore
minùs irritetur.

LXXIV.

LXXIV. Hoc verò (LXXIII.) concessò, quo, quaeritur, modo *demulcentia* medicamenta tussim levant? Sensum, respondeamus, ab irritatione glottidis diversum movendo. Nam, quamdiu aliquis mucosa vel oleosa pitissat, eorum sapore plerumque gustus sic voluptate perfunditur, ut levi irritatione asperae arteriae parùm afficiatur. Quòd si irritatio intenditur, tussis rursus movetur: haec enim medicamenta tussim non, ex toto, sedant, sed tantùm minùs frequentem reddunt; et, profectò, neutiquam constat, an contra eam plùs possint, quàm sal, aliave quae saporem aequè movent. His autem propterea anteferuntur, quòd jucundiora gustatu sunt, simulque salutariora.

LXXV. Mucosa et oleosa medicamenta hoc fanè (LXXIV.) modo tussi opitulari, eò constat, quòd, qui tussi vehementissimè vexantur,

antur, ii, dum cibum assumunt, plerumque tuffiendi requiete fruuntur.

LXXVI. Postremò, ne plura, non videtur esse, quamobrem, ulla medicamenta acrimoniam obtundendi facultatem possidere, et ideo digna esse quae appellentur *demulcentia*, opinemur*.

LXXVII. Quando nihil ferme febris aut inflammationis est, et medicamenta suprà (LXVIII.) dicta non ad spem responderunt; tunc irritationi, quam movet acris mucus, opio subvenire oportet.

LXXVIII. Hunc in finem, opium, unà cum glycyrrhizo, potest commodissimè conformari in pastillos, quorum partes constituentes eandem inter se rationem habent,

quae

* Vid. Moor. *Essay on the Materia Medica.*

quae partibus constituentibus trochiscorum glycyrrhizi cum opio, quos praescribit *pharmacopoeia Edinensis*, intercedit.

LXXIX. Hujusmodi (LXXVIII.) pastillorum pauciores pluresve devorandi sunt, pro vi tussis et aetate aegri. Adultis permittatur, ut, spatio viginti quatuor horarum, tot devorent, quot in se unum opii granum cum dimidio contineant; junioribus autem, ut pauciores, pro aetate.

LXXX. Postquam inflammatio juxta ac febris prorsus ferme conquieverint, utilissimum erit gestationes diligenter adhiberi; utpote quibus reliquiae distillationis, si quae sint, optimè dissipentur.